

# Danderyds kommun

## Kommunrevisorer

### *Bilaga till revisionsberättelse 2024*

#### 1.1 Inledning

Vi kommunrevisorer har kommunfullmäktiges uppdrag att granska kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet och pröva om den sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi skall också granska om kommunens räkenskaper är rättvisande och om den kontroll som sker är tillräcklig.

Vi har haft tio sammanträden under året. Kommunens revisorer är Filippa Nyberg (ordförande), Lena Cronvall Morén, Eva Borelius Zätterström, Hans-Åke Larsson, Ann Ryberg, Margareta Sandell samt Göran Bjugård. Vi biträds av PwC.

I Sveriges Kommuner och Regioners skrift God revisionssed i kommunal verksamhet 2022 anges att granskningen skall vara så omfattande att revisorerna årligen kan pröva och uttala sig om ansvarstagandet för samtliga revisionsobjekt, det vill säga styrelser, nämnder och beredningar. Revisionens omfattning anges som följande:

- **Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt;** bland annat att verksamhetens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt andra föreskrifter som gäller för verksamheten och att verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- **Om räkenskaperna är rättvisande;** att redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning samt att delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.
- **Om den interna kontrollen inom nämnderna är tillräcklig;** att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv, att informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig samt att de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

I denna bilaga vill vi framföra några mer allmänna synpunkter och kortfattat redovisa de granskningar som genomförts under revisionsåret 2024. Granskningarna finns presenterade i separata rapporter som dels finns i kommunens diarium dels på revisorernas hemsida. Vårt

uppdrag som lekmannarevisorer redovisas i en separat granskningsrapport för kommunens aktiebolag.

## **1.2 Kommunens verksamhet och ekonomi**

Årets resultat enligt resultaträkningen uppgår till 80,3 mnkr och balanskravsresultatet uppgår till 73,1 mnkr. Årsredovisningen 2024 innehåller förvaltningsberättelsen en balanskravsutredning i enlighet med LKBR.

### **God ekonomisk hushållning**

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning ur det finansiella perspektivet i och med att fem av fem finansiella indikatorer uppfylls.

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara delvis förenligt med de verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige fastställt i budget 2024. Totalt är 62 % av nämndmål uppfyllda, 28 % delvis uppfyllda och 3 % ej uppfyllda. Resterande 7 % är ej bedömda. Samtliga strategiområden är delvis uppfyllda.

## **1.3 Granskningsarbete**

### **1.3.1 Granskning av ansvarsutövande**

Vi skall varje år uttala oss i frågan om ansvarsfrihet för styrelser och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa. En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om styrelsens och nämndernas ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövande avses aktiva åtgärder för att leda, styra, följa upp och kontrollera verksamhet och ekonomi. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns rutiner som stödjer styrelse/nämnd i dess arbete.

Underlag för vår bedömning i revisionsberättelsen för 2024 har varit:

- protokollsläsning/genomgång av handlingar för kommunstyrelsen och alla nämnder.
- möten med tjänstepersoner och/eller nämndernas presidium samt fördjupade granskningsinsatser.
- en grundläggande granskning av styrelse och nämndernas aktiva åtgärder att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten.

I vår grundläggande granskning konstaterar vi att det finns fastställda dokument för kommunstyrelsens och nämndernas styrning och ledning så som mål, budget och internkontrollplaner etc.

Vi konstaterar vidare utifrån den grundläggande granskningen att kommunstyrelsen och nämnderna har en löpande rapportering avseende ekonomi och verksamhet. I den grundläggande granskningen bedömer vi att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak har vidtagit tillräckliga åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden samt tekniska nämnden delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt utifrån att målen delvis uppnås.

Vår bedömning är att kommunstyrelsens samt nämndernas (undantaget tekniska nämnden) ekonomiska resultat är förenligt med fastställda mål. Vi bedömer att tekniska nämndens ekonomiska resultat inte är förenligt med fastställda mål, utifrån att nämnden redovisar en avvikelse på 3,1 mnkr avseende den skaffefinansierade verksamheten samt ett underskott på 8 mnkr för de taxefinansierade verksamheterna.

### **1.3.2 Granskning av årsredovisningen**

Granskning av årsredovisningen innebär i första hand att kontrollera att kommunens räkenskaper är rättvisande. Genomgång har skett av följande dokument:

- förvaltningsberättelse
- resultaträkning
- balansräkning
- kassaflödesanalys
- driftredovisning
- investeringsredovisning

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året. Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR, men vi vill fästa uppmärksamheten på att de innehåller följande felaktighet:

- Söderhalls Renhållningsverk AB (SÖRAB), som enligt definitionen i RKR 16 anses vara ett koncernföretag med väsentlig betydelse för kommunen, har inte kommit att omfattas av de sammanställda räkenskaperna.

### 1.3.3 Granskning av delårsrapport

Vi bedömde att delårsrapporten i allt väsentligt upprättats enligt lagens krav och god revisionssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten var att balanskravet skulle uppfyllas för år 2024.

Kommunen prognostiserade ett resultat som var förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget för år 2024. Det prognostiserade resultatet var förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget för år 2024. Vår samlade bedömning var således, utifrån delårsrapportens återrapportering, att det prognostiserade utfallet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning.

### 1.3.4 Granskning av brottsförebyggande arbetet

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av kommunens brottsförebyggande arbete. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att det brottsförebyggande arbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **i allt väsentligt** säkerställer att det brottsförebyggande arbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån vår granskning är vår bedömning att kommunstyrelsen i verksamhetsplan tydliggjort sitt ansvar för frågan och hur det ska prioriteras under 2024. Det finns också en organisation med ett Brottsförebyggande råd och en samordningsfunktion vilket är vad lagen kräver. Danderyds kommun har redan innan lagen trädde kraft ett arbetssätt som innebar en framtagande av en lägesbild över brottsligheten. Vår bedömning är att lägesbilden omfattar en kartläggning och en analys av situationen. Kommunen har vidare tagit fram en åtgärdsplan med aktiviteter och det finns en tydlig koppling mellan prioriterade områden utifrån lägesbilden och åtgärdsplanen.

Samordningen bör utvecklas och att det bör tydliggöras hur de externa parterna ska utgöra en permanent del av det brottsförebyggande arbetet. Vår bedömning är att ytterligare relevanta parter, utöver Polisen, bör identifieras för det brottsförebyggande arbetet i kommunen och omfattas av en överenskommelse med uppgifter om för vilka syften och inom vilka områden som samverkan ska ske. Detta för att leva upp till kraven i lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete och för att säkerställa att relevanta aktörer i samhället blir tydliga parter i det brottsförebyggande arbetet.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas kommunstyrelsen att:

- Tydliggör vilka externa parter som är relevanta för det brottsförebyggande arbetet i kommunen och teckna överenskommelse med dessa parter.
- Säkerställ att överenskommelsen tydliggör för vilket syfte och inom vilka områden som samverkan ska ske.
- Säkerställ att formuleringar i tidigare upprättade styrdokument överensstämmer med nuvarande lagstiftning, exempelvis att styrande dokument på ett enhetligt sätt ger uttryck för att åtgärdsplanen ska revideras vartannat år.

- Tydliggör den centrala styrningen av prioriterade områden som exempelvis arbetet mot våld i nära relation så att detta blir ett kommungemensamt uppdrag där styrelsen tar ansvar för samordning och uppföljning.
- Säkerställ att det i styrelsens protokoll finns en tydlig spårbarhet vad gäller Brottsförebyggande rådets rapportering av verksamhetens utveckling.

### 1.3.5 Granskning av förebyggande arbete inom äldreomsorgen i hemtjänst – fast omsorgskontakt

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av granskning avseende det förebyggande arbetet inom hemtjänsten - fast omsorgskontakt. Granskningens syfte är att bedöma om socialnämnden erbjuder fast omsorgskontakt i enlighet med de krav som lagen ställer.

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden **inte helt** har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med en **inte helt** tillräcklig intern kontroll avseende fast omsorgskontakt.

Vi kan konstatera att fast omsorgskontakt inte helt erbjuds i enlighet med lagens krav. Vi bedömer att nämnden till viss del säkerställer att den som utses som fast omsorgskontakt har tillräckliga förutsättningar och kunskap för uppdraget. I avtalsuppföljningen år 2024 var det ingen av utförarna som uppfyllde kompetenskravet om att 60 procent ska inneha yrkestiteln undersköterska.

För övriga iakttagelser och bedömningar hänvisar vi till revisionsrapporten ”Granskning av förebyggande arbete inom äldreomsorgen i hemtjänst – fast omsorgskontakt”, februari 2025.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas socialnämnden att:

- Säkerställa att information om möjligheten till att få en fast omsorgskontakt och dess uppdrag ges till den enskilde, både skriftligt (även digitalt) och muntligt, i enlighet med Socialstyrelsens riktlinjer och rekommendationer.
- Säkerställa att fast omsorgskontakt erbjuds i enlighet med lagens krav och dokumentera vem som är utsedd fast omsorgskontakt eller att det bedöms vara uppenbart obehövligt.
- Säkerställa att uppföljning av implementering av arbetssätt i verksamheterna genomförs i syfte att nyttja rollen fast omsorgskontakt.
- Säkerställa att dokumentera vem som utses som fast omsorgskontakt i socialjournal.
- Säkerställa att den som utses till fast omsorgskontakt har tillräckliga förutsättningar och kunskap för uppdraget.

### 1.3.6 Granskning av lokalförsörjningsprocess

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av lokalförsörjningsprocessen. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och socialnämnden säkerställt en tillräcklig styrning och kontroll för att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen, utbildningsnämnden samt socialnämnden **inte helt** har en tillräcklig styrning och kontroll för att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- För att stärka samverkan mellan förvaltningarna och säkerställa att alla inblandade parter får en gemensam överblick över kommunens lokalförsörjningsprocess, kan det vara värdefullt att arrangera gemensamma möten. Dessa möten bör inkludera lokalsamordnare från samtliga förvaltningar och syfta till att skapa en plattform för korsrelaterade diskussioner och gemensamma beslut.
- Kommunstyrelsen rekommenderas tillsammans med socialnämnden och utbildningsnämnden att ta fram funktionsprogram där målsättningar, krav på funktioner och tekniska krav på byggnader och utemiljö preciseras. Funktionsprogram säkerställer att beslutade lokalprojekt utförs efter de krav som behövs för det specifika projektet.
- För att möta den demografiska utvecklingen, där andelen äldre i befolkningen förväntas öka, är det av vikt att detta särskilt i den långsiktiga planeringen beaktas.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till socialnämnden:

- För att möta den demografiska utvecklingen, där andelen äldre i befolkningen förväntas öka, är det av vikt att detta särskilt i den långsiktiga planeringen beaktas.
- Socialnämnden rekommenderas tillsammans med kommunstyrelsen att ta fram funktionsprogram där målsättningar, krav på funktioner och tekniska krav på byggnader och utemiljö preciseras. Funktionsprogram säkerställer att beslutade lokalprojekt utförs efter de krav som behövs för det specifika projektet

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till utbildningsnämnden:

- Utbildningsnämnden rekommenderas att införa en systematisk uppföljning av träffsäkerheten i de byggbaserade prognoser som används. Genom att regelbundet analysera och utvärdera dessa prognoser kan nämnden identifiera potentiella avvikelser och vidta korrigerande åtgärder i tid.
- Med tanke på de tydliga signalerna om ett minskande elevantal rekommenderas att utbildningsnämnden genomför en strategisk översyn av det befintliga lokalbeståndet. Det är viktigt att anpassa lokalresurserna i enlighet med det faktiska elevunderlaget för att undvika ineffektiv användning av resurser och säkerställa att skolan kan tillhandahålla en optimal lärmiljö. Utbildningsnämnden bör ta fram en tydlig strategi som definierar en optimal nivå för överkapaciteten i förskola och grundskola, baserad på faktorer som prognostiserat behov, befolkningstillväxt och geografiska förutsättningar.
- Utbildningsnämnden rekommenderas att tillsammans med kommunstyrelsen ta fram funktionsprogram där målsättningar, krav på funktioner och tekniska krav på byggnader och utemiljö preciseras. Funktionsprogram säkerställer att beslutade lokalprojekt utförs efter de krav som behövs för det specifika projektet

## **1.4 Protokoll och handlingar**

Arbetsuppgiften består i att läsa protokoll och handlingar, dels från innehållsmässig dels från formell synpunkt.

Vår uppfattning är att det är väsentligt att protokoll läggs ut på hemsidan för att alla medborgare kan läsa dem.

## **1.5 Granskning av kommunens bolag**

Kommunens bolag, Djursholms AB, har granskats av utsedda lekmannarevisorer. I granskningen har samplanering skett med bolagets auktoriserade revisor och kommunrevisionen. Granskningen har varit inriktad på att översiktligt bedöma rutiner för att styra, följa upp och kontrollera verksamheten. Sammantaget har bedömts att verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen till övervägande del varit tillräcklig.

Lekmannarevisionsrapporten för Djursholms AB bifogas revisionsberättelsen.

Vid en extra bolagsstämma den 31 oktober 2023 beslutades att Studievägen Fastighets AB skulle gå i frivillig likvidation. Likvidatorn övertog ansvaret för bolaget per den 30 november 2023 då tidigare styrelse och VD avregistrerades. Likvidationen förklarades avslutad den 21 oktober 2024 då 9,9 miljoner kronor utskiftades till kommunen, vilket genererade en resultateffekt om 0,3 miljoner kronor i förlust för kommunen under 2024.

## **1.6 Uppföljning samt dialog och kontakter**

I revisionen sker löpande uppföljningar av frågor vilka initierats i samband med läsning av protokoll, information från personal och förtroendevalda inom kommunen eller från allmänheten. Dessa uppföljningar utgör även en viktig grund i revisionsplaneringen inför kommande år.

Vidare har vi, inom ramen för vårt uppdrag, haft möten med företrädare för kommunstyrelsen samt nämnderna. Vidare har vi träffat kommunfullmäktiges presidium vid möten under året.